

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס : ספרות תושבע"פ - מתקדמים

שנה"ל תשע"ח

שם המרצה : יצחק רונס

היקף שעות : קורס סמסטריאלי

דרישת קדם : אין

מטרות הקורס :

הסטודנט יכיר לעומק את טיעוני החוקרים ביחס לסוגיות יסוד בתקר תורה שבעל פה. הקווים הכלליים של המחלוקות הגדולות, מוכרות כבר מקורסי המבוא. בקורס זה הסטודנט ייפגש ישירות עם כתיבתם של גדולי חוקרי התורה שעל פה (כולל כתיבתו המאתגרת של י"נ אפשטיין), וילמד להכיר את טיבן של ההוכחות והראיות שהובאו לביסוס הטיעונים המרכזיים בנוגע להשתלשלות התורה שבעל פה ודרכי העלאתה על הכתב.

יחידות הנראה בקורס

1. מועד כתיבת תורה שבעל פה - השפעות המעבר מלימוד על פה ללימוד מהכתוב
2. משנת בבל מול משנת ארץ ישראל.
3. נוסח המשנה - גלגולי הנוסח עד לרבי יהודה הנשיא ומחתימת המשנה ועד לימינו
4. היכן ומתי נלמד המשנה כספר עצמאי
5. אגרת רב שרירא גאון - נוסחיה של האגרת והרקע לכתיבתה
6. משנה - חלוקתה לסדרים, ולפרקים
7. תוספתא ומדרשי תנאים (דבי ר' עקיבא ודבי ר' ישמעאל)
8. התלמוד הבבלי - דרכי עריכה; סתמות, תוספות הסבוראים
9. התלמוד הירושלמי - בין הבבלי לירושלמי; תלמודה של קיסרין
10. ראשונים - בעלי התוספות: תוספות טוך מול תוספות שאנץ; מהדורות בתוספות שאנץ

דרישות הקורס

מטלות 70 אחוז

מבחן סופי - 30 אחוז

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון : 08-9485662
פקס : 08-9485686
דוא"ל : sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון : 03-9061301
פקס : 03-9061342
דוא"ל : dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

דרכי התקשרות עם המרצה

yroness@gmail.com

ביבליוגרפיה

ביבליוגרפיה:

קריאת חובה:

1. אפשטיין, יעקב נחום, מבואות לספרות האמוראים, בעריכת ע"צ מלמד, ירושלים ותל-אביב תשכ"ג
2. אפשטיין, יעקב נחום, מבוא לנוסח המשנה, ירושלים תש"ס
3. אפשטיין, יעקב נחום, "ההתהוותן ועריכתן של התוס' שלנו" (בקורת), תרביץ ח (תרצ"ז), עמ' 369-374.
4. הבלין, שלמה זלמן, "להבנת יסודות דרכי הלימוד של חז"ל", מחקרים בהלכה ובמחשבת ישראל, מוגשים לכבוד הרב פרופ' מנחם עמנואל רקמן, בעריכת משה בר, רמת-גן תשנ"ד, עמ' 73-89.
5. הבלין, שלמה זלמן, מסורת התורה שבעל פה יסודותיה עקרונותיה והגדרותיה, ירושלים תשע"ב.
6. זוסמן, יעקב, "כתבי-יד ומסורות נוסח של המשנה", דברי הקונגרס העולמי למדעי היהדות, כרך ז: מחקרים בתלמוד, הלכה ומדרש (תשל"ז), עמ' 215 – 249
7. יהלום, שלם, "תוספות שנץ מהדורותיהן ומאפייניהם", תרביץ פ (תשע"ב), עמ' 41-88
8. לוי, ישראל, "מבוא לפירוש ירושלמי נזיקין", נטועים ה (תשנ"ט) 101-120
9. לוין, בנימין מנשה, אגרת רב שרירא גאון נוסח ספרד ונוסח צרפת, חיפה תרפ"א
10. ליברמן, שאול, "פרסומה של המשנה", יוונית ויוונית בארץ ישראל, ירושלים תשכ"ג, עמ' 213-224
11. ליברמן, שאול, תוספתא כפשוטה- זרעים, ניו יורק תשט"ו
12. מלמד, עזרא ציון, מבוא לספרות התלמוד, ירושלים תשי"ד
13. עסיס, משה, 'תלמוד ירושלמי', בתוך: אנציקלופדיה עברית, כרך לב, עמ' 895-906
14. פרנקל, זכריה, מבוא הירושלמי, ברסלאו תר"ל
15. רייזל, ענת, מבוא למדרשים, גוש עציון תשע"א

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

16. תא-שמע, ישראל מאיר, "פרשנות הגאונים", כנסת מחקרים; עיונים בספרות הרבנית
בימי הביניים, ד, ירושלים תשי"ע, עמ' 3-11

קריאת רשות:

1. אורבך, אפרים אלימלך, "הדרשה כיסוד ההלכה ובעיית הסופרים", עולמם של חכמים, ירושלים תשס"ז, עמ' 50-66.
2. אלבק, חנוך, מבוא למשנה, ירושלים-תל-אביב תשל"ד, עמ' 235-253.
3. אלבק, חנוך, מבוא לתלמודים, תל-אביב תשמ"ז.
4. ברודי, ירחמיאל, "סתם התלמוד ודברי האמוראים", איגוד א (תשס"ח), עמ' 213-232.
5. זוסמן, יעקב, "ישוב לירושלמי נזיקין", י' זוסמן וד' רוזנטל (עורכים), מחקרי תלמוד א, ירושלים (תש"ן), עמ' 55-133.
6. ליברמן, שאול, תלמודה של קיסרין, מוסף תרביץ (תרצ"א), עמ' 1-108.
7. מלמד, עזרא ציון, פרקי מבוא לספרות התלמוד, ירושלים תשל"ג.
8. פרידמן, שמא יהודה, "מבוא כללי על דרך חקר הסוגיא", סוגיות בחקר התלמוד הבבלי, ניו יורק (תשי"ע), עמ' 3-56.
9. פרידמן, שמא יהודה, תוספתא עתיקתא, רמת-גן תשס"ג.
10. פרנקל, יונה, דרכי האגדה והמדרש, גבעתיים 1991.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il